

ХУР ДАН

Нийтийн мэдээллийн
ил тод байдлын тухай
хууль

СУРГАЛТЫН АГУУЛГА

- ❑ Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хууль
- ❑ Хүний хувийн мэдээлэл хамгаалах тухай хууль
- ❑ Цахим гарын үсгийн тухай хууль
- ❑ Кибер аюулгүй байдлын тухай хууль

ҮР ДҮН

**Иргэдийн
мэдээлэл авах эрх
баталгаажсан**

**Байнга ил тод
нээлттэй байх
мэдээллийг
тодорхойлсон**

**Төрийн үйл
ажиллагаанд
иргэд, олон
нийтийн
зүгээс хяналт
тавина**

Зохицуулах харилцаа

Мэдээлэл хариуцагч

**Нийтийн мэдээлэлийн ангилал
(нээлттэй, хязгаарлалттай, хаалттай мэдээлэл)**

**Нийтийн мэдээллийн дэд бүтэц
/Үндсэн, дэмжих, мэдээлэл хариуцагчийн систем/**

Суурь болон төрөлжсөн мэдээллийн сан, мэдээлэл хариуцагчийн мэдээллийн сан

Тус хуулийг хэрэгжүүлэх төрийн байгууллагын тогтолцоо, бүрэн эрх, чиг үүрэг

МЭДЭЭЛЭЛ ХАРИУЦАГЧ НЬ:

2 дугаар бүлгийн 6-р зүйл

Мэдээлэл хариуцагч хуульд заасан чиг үүргийнхээ хүрээнд нийтийн мэдээллийг цуглуулах, боловсруулах, ашиглах, удирдлага, зохион байгуулалт, мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангах үүрэгтэй.

МЭДЭЭЛЭЛ ХАРИУЦАГЧ

Төрийн байгууллага

Төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хувийн эрх зүйн хуулийн ЭТГЭЭД

\Эрдэнэт үйлдвэр ТӨҮГ, Эрдэнэс таван толгой ТӨХК 2, Дулааны цахилгаан станц 3, ТӨХК Дулааны цахилгаан станц 4, ТӨХК Эрдэнэт дулааны цахилгаан станц ТӨХК 3,УБ Төмөр зам ХНН Монголын Төмөр зам ТӨХК г.м\

Хууль, эсвэл гэрээний үндсэн дээр төрийн байгууллагын тодорхой чиг үүргийг гүйцэтгэж байгаа этгээд

\Монголын наториадчдын танхим, хөдөлмөр нийгмийн хамгааллын харъяаны ТББ\

Олон нийтийн радио телевиз \Олон нийтийн радио, телевизийн тухай хуулийн

3.1.Олон нийтийн радио, телевиз энэ хуулийн дагуу байгуулагдаж, гагцхүү олон нийтийн эрх ашигт үйлчилдэг, тэдний өмнө хариуцлага хүлээж, хяналт дор нь үйл ажиллагаагаа явуулдаг ашгийн төлөө бус хуулийн этгээд мөн\.

Улс төрийн нам

ТӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГА

ᠵᠠᠰᠭᠢᠨ ᠭᠠᠰᠢᠷ ᠬᠡᠷᠢᠭᠵᠦᠭᠦᠯᠢᠭᠴ ᠠᠭᠢᠨᠲᠠᠭ
ᠲӨРИЙН ХУДАЛДАН АВАХ
АЖИЛЛАГААНЫ ГАЗАР

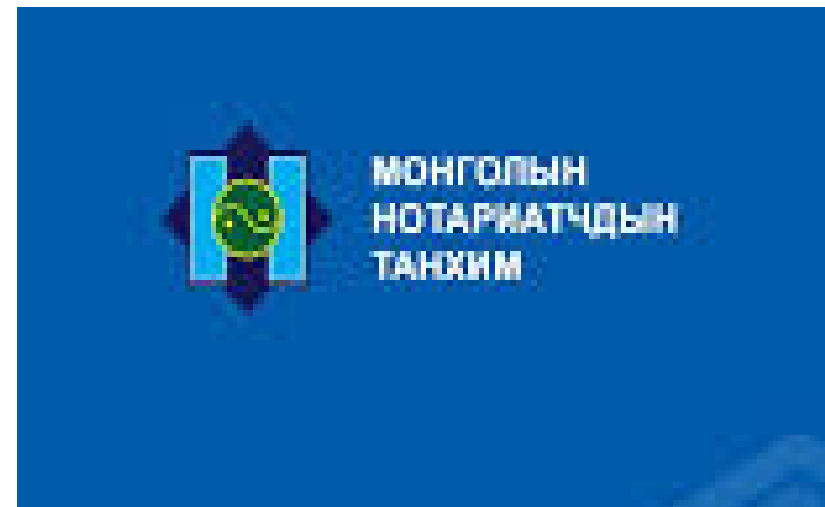

ТӨРИЙН ӨМЧИТ АЖ АХУЙ НЭГЖ

**ГЭРЭЭНИЙ ҮНДСЭН
ДЭЭР ТӨРИЙН
БАЙГУУЛЛАГЫН
ЧИГ ҮҮРГИЙГ
ГҮЙЦЭТГЭГЧ
ЭТГЭЭД**

ОЛОН НИЙТИЙН РАДИО ТЕЛЕВИЗ

Олон нийтийн радио, телевизийн тухай хуулийн 3.1. Олон нийтийн радио, телевиз энэ хуулийн дагуу байгуулагдаж, гагцхүү олон нийтийн эрх ашигт үйлчилдэг, тэдний өмнө хариуцлага хүлээж, хяналт дор нь үйл ажиллагаагаа явуулдаг ашгийн төлөө бус хуулийн этгээд мөн.

ОНРТ нь холимог санхүүжилттэй байхаар хуульд тусгажээ. Орлогын гол эх үүсвэр нь нэвтрүүлгийн Үйлчилгээний хураамж байх бөгөөд **Засгийн газрын дэмжлэг**, ивээн тэтгэлэг, хандив, хууль тогтоомжид заасан бусад орлогоос санхүүжинэ.

УЛС ТӨРИЙН НАМУУД

Улсын дээд шүүхэд бүртгэлтэй 36 нам байдаг.

НИЙТИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ

Нээлттэй:

Хуульд нээлттэй, ил тод байхаар заасан, эсвэл хязгаарлалттай болон хаалттай мэдээлэлд хамаарахгүй мэдээллийг нээлттэй мэдээлэл гэж үзнэ.

Хязгаарлалттай:

Танилцах ашиглахад хуулиар хязгаарлалт тогтоосон албаны нууц болон хүн, хуулийн этгээдэд хамаарах мэдээллийг хэлнэ.

Хаалттай:

Хуульд хаалттай байхаар заасан Төрийн нууцад хамаарах мэдээлэл

ХУУЛЬД НЭЭЛТТЭЙ
БАЙХААР ЗААСАН
МЭДЭЭЛЭЛ

Чиг үүрэг үйл ажиллагааны стратеги зохион байгуулалт

Хүний нөөц

Төсөв, санхүү, худалдан авах ажиллагаа

Хуульд заасан чиг үүрэгийн хүрээнд үзүүлж байгаа үйлчилгээ

Өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээний мэдээлэл

Мэдээлэл хариуцагч нээлттэй өгөгдлийг:

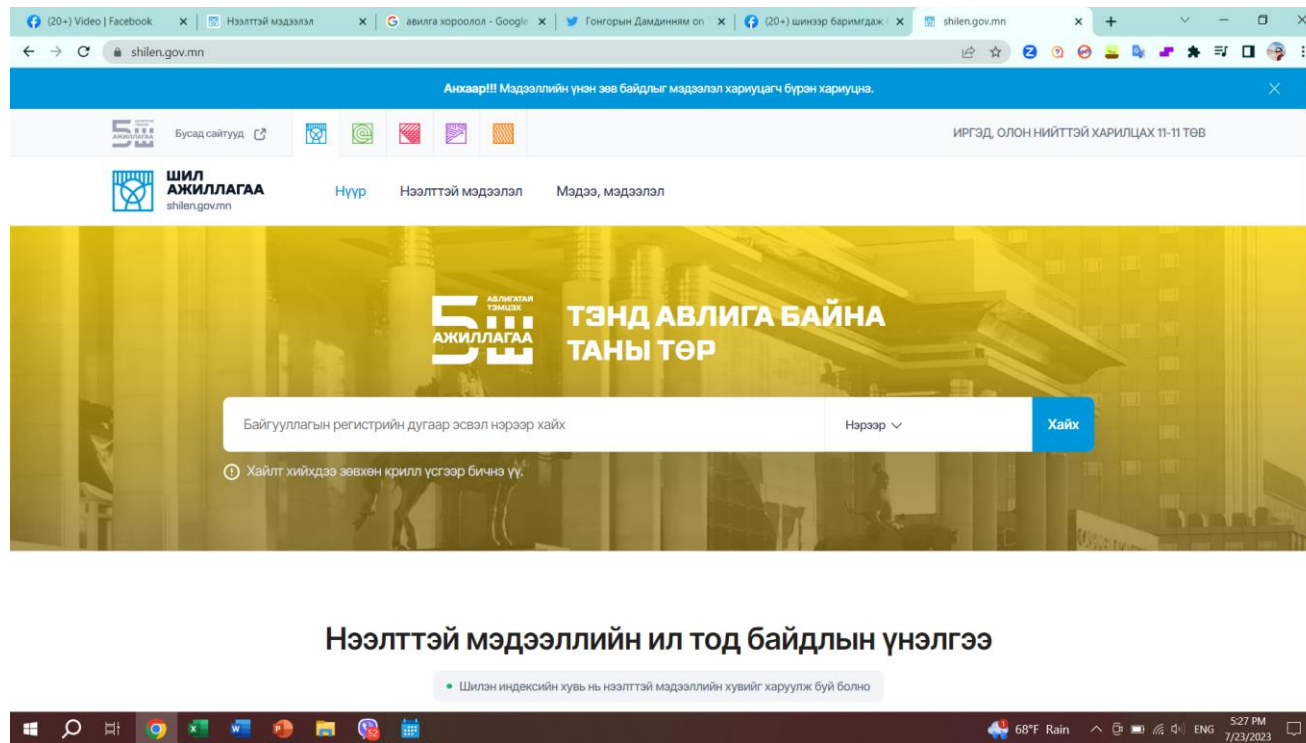
- Өөрийн цахим хуудас
- Төрийн нээлттэй өгөгдлийг нэгдсэн системд нийтэлнэ хэмээн заасны дагуу shilen.gov.mn нээлттэй өгөгдлүүдтэй танилцах боломжтой

Ингэхдээ:

- Хандахад хялбар байхаар
- Хуулах эрэмбэлэх, хайлт хийх боломжтой байхаар
- Ашиглах нөхцөлийг тодорхойлж нийтэлнэ.

НЭЭЛТТЭЙ МЭДЭЭЛЛИЙГ НЭЭЛТТЭЙ ӨГӨГДӨЛ БОЛГОХ

2.12 дугаар зүйл

2.1-д заасан нээлттэй өгөгдлийг мэдээлэл хариуцагч өөрийн цахим хуудас болон төрийн нээлттэй өгөгдлийн нэгдсэн системд нийтэлнэ.

ХЯЗГААРЛАЛТАЙ МЭДЭЭЛЭЛ

АЛБАНЫ
НУУЦ

❖ Гэмт хэрэг, зөрчил шалган шийдвэрлэх, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны явцад цуглуулсан мэдээлэл.

❖ Төрийн хяналт шалгалтын явцад болон шийдвэр хүчин төгөлдөр болох хүртэлх хугацаанд цуглуулсан мэдээлэл.

❖ Нээлттэй байлгах нь соёлын хосгүй үнэт өвд аюул учруулж болзошгүй мэдээлэл.

❖ Хуульд заасан бусад

\хүний хувийн мэдээлэл хамгаалах тухай хуульд заасан мэдээлэл\

ХААЛТТАЙ МЭДЭЭЛЭЛ

1.Төрийн нууцад хамаарах мэдээлэл

2.Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн 12.3-т заасан мэдээлэл

\12.3.1.иргэний биеийн давхцахгүй өгөгдлийн /гарын хурууны хээ/ бүртгэл;

12.3.2.төрийн нууцад хамааруулсан үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэл;

12.3.3.Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулийн\

3.Хуулиар хаалттай гэж тогтоосон мэдээлэл.

Хаалттай мэдээлэлтэй хуульд заасан үндэслэл, журмын дагуу танилцаж, ашиглаж, ил болгоно. \Төрийн болон албаны хуулиар зохицуулагдана\

Хүнд хамаарах хаалттай мэдээллийг мэдээллийн эзний зөвшөөрлөөр хуульд заасан зорилго, нөхцөл, журмын дагуу ашиглана.

НИЙТИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН ДЭД БҮТЭЦ

НИЙТИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН ДЭД БҮТЭЦ

Үндсэн систем

“ХУР” төрийн
мэдээлэл
солицооны систем

108 төрийн
байгууллага, 269
хувийн хэвшлийн
байгууллагын
мэдээлэл
байрладаг.

Дэмжих систем

- Танилт нэвтрэлтийн систем
- Нийтийн түлхүүрийн дэд бүтэц
- Албан бичиг солилцооны дундын систем
- Мэдээлэл солилцооны бүртгэлийн систем
- Мэдээлэл хүргэх систем
- Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем
- Төлбөр тооцооны систем

Мэдээлэл
хариуцагчийн
систем

Төрөөс баримтлах харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн чиглэл, мэдээллийн аюулгүй байдлын стандартад нийцсэн байна

НИЙТИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН ДЭД БҮТЭЦ

18 дугаар зүйл

Үндсэн систем

Үндсэн систем нь суурь болон төрөлжсөн мэдээллийн сангийн мэдээллийг төрийн байгууллага, хүн, хуулийн этгээд ашиглах, мэдээлэл боломжийг бүрдүүсэн төрийн мэдээлэл солилцооны систем юм.

Үндсэн системийг цахим хөгжил, харилцаа холбооны яам, Засгийн газрын шийдвэрээр үүсгэнэ.

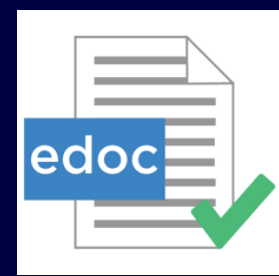
ДЭМЖИХ СИСТЕМ

Төрөөс хүн, хуулийн этгээдэд цахим хэлбэрээр үйлчилгээ үзүүлэхдээ хүн, хуулийн этгээдийг цахим гарын үсэг болон Засгийн газраас тогоосон арга, хэрэгсэл бүхий танилт, нэвтрэлтийн системийг ашиглан танина.

ДЭМЖИХ СИСТЕМ

- танилт, нэвтрэлтийн систем
- нийтийн түлхүүрийн дэд бүтэц
- албан бичиг солилцооны дундын систем
- мэдээлэл солилцооны бүртгэлийн систем
- мэдэгдэл хүргэх систем
- төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем (и-Mongolia)
- төлбөр тооцооны систем /тухайлсан хуулиах зохицуулна/
- хуульд заасанаас бусад
- Засгийн газраас шаардлагатай гэж үзсэн бусад систем.

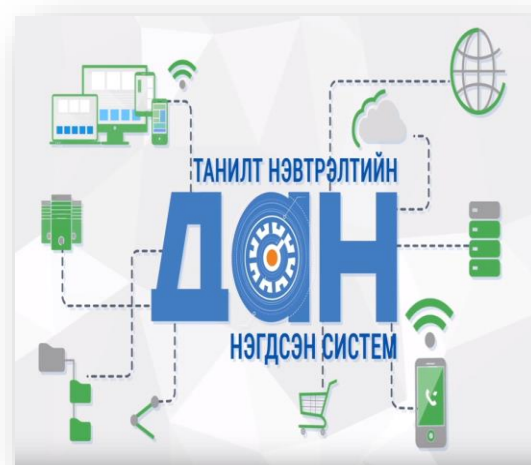

СИСТЕМИЙН ОНЦЛОГ

Уламжлалт ситемүүдийн давуу тал

- Танилт нэвтрэлтийн системийн нэвтрэлтийг ашиглаж буй систем нь нэр болон нууц үг хадгалах шаардлагагүй.
- Иргэнийг цахим орчинд таньж баталгаажуулах хөгжүүлэлтийн давхардсан зардлыг бууруулна.
- Систем бүр танилт нэвтрэлтийн системийг ашигласнаар мэдээллийн аюулгүй байдлыг нэг цэгээс хянах боломж бүрдэнэ.

ИРГЭНИЙГ ТАНЬЖ БАТАЛГААЖУУЛАХ ХЭЛБЭР

ТООН ГАРЫН ҮСЭГ АШИГЛАН НЭВТРЭХ:

- Монгол Улсын иргэн ТА өөрийн регистрийн дугаарыг оруулна
- Монгол Улсын нийтийн түлхүүрийн дэд бүтэц дээрээс үүсгэгдсэн тоон гарын үсэг ашиглан өөрийгөө цахим орчинд баталгаажуулах үйлдэл хийгдсэний дараа систем таны нэвтрэлтийг баталгаажуулна.

ГАР УТАСНЫ ДУГААРААР НЭГ УДААГИЙН НУУЦ ҮГ АШИГЛАН НЭВТРЭХ:

- Монгол Улсын иргэн ТА өөрийн регистрийн дугаарыг оруулна
- Та өөрийн үндсэн нууц үгээ оруулна
- Монгол улсад үйл ажиллагаа эрхэлдэг үүрэн сүлжээний оператор байгууллагуудаас олгогдсон өөрийн нэр дээр бүртгэлтэй гар утасны дугаараар хүлээж авсан нэг удаагийн нууц үгийн ашиглан нэвтэрнэ

Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хууль 2022 оны 05 дугаар сарын 01-ээс хэрэгжиж эхэлсэн. Тус хуульд заасны дагуу “e-mongolia” системээр хүний хувийн мэдээллийг мэдээлэл хариуцагчаас бусад этгээдэд дамжуулсан бол Иргэн танд, мэдэгдэх нөхцлийг бүрдүүллээ.

МЭДЭГДЭЛ ХҮРГЭХ СИСТЕМ-ээр дамжуулан дараах мэдээлэл очно.

Үүнд:

- Мэдээлэл хариуцагч мэдээллийг гуравдагч этгээдэд өгсөн, дамжуулсан бол мэдээллийн эзэнд энэ талаар мэдэгдэл хүргүүлнэ.
- Мэдээлэл хариуцагч буюу төрийн байгууллагад гаргасан хүсэлт, гомдлын шийдвэрлэлтийн явц, шийдвэрийн талаар
- Хүн, хуулийн этгээд төрийн үйлчилгээ авах шаардлага гарсан талаарх сануулга
- Татвар төлөлт, торгох шийтгэлийн төлбөрийн талаарх

Тухайн мэдэгдэл иргэнд 3 хэлбэрээр очно

Нэгдүгээрт: тухайн мэдэгдэл нь таны гар утсанд notification хэлбэрээр очих бөгөөд та “e-Mongolia” аппликейшн эсвэл www.e-mongolia.mn сайтад нэвтрэн орж, шалгах боломжтой.

Хоёрдугаарт: иргэн та ЗӨВШӨӨРВӨЛ иргэний бүртгэлийн дугаараар “e-Mongolia” системд үндэсний и-мэйл үүсгэгдэнэ. Үндэсний и-мэйлээр мэдэгдэл хүлээн авах боломжтой.

Гуравдугаарт: бүртгэлтэй гар утасны дугаарт тань смс хэлбэрээр очих боломжтой.

**МЭДЭЭЛЭЛ
ХАРИУЦАГЧИЙН
СИСТЕМ**

Мэдээлэл хариуцагч
байгууллагуудын бие
даасан систем

СУУРЬ МЭДЭЭЛЛИЙН САН

- Суурь мэдээллийн санд Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн 6,7,8 дугаар зүйл
- Геодези, зураг зүйн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлд заасан мэдээллийн сан хамаарна

ТӨРӨЛЖСӨН МЭДЭЭЛЛИЙН САН

Мэдээлэл хариуцагчаас хууль тогтоомжоор хүлээсэн чиг үүргийнхээ хүрээнд төрөлжсөн мэдээллийн санг үүсгэнэ.

БАЙГУУЛЛАГЫН МЭДЭЭЛЛИЙН САН

Суурь болон төрөлжсөн мэдээллийн сан хамаарахгүй, мэдээлэл хариуцагчийн дотоод үйл ажиллагаанд зориулсан мэдээллийн сан хамаарна.

АЛБАНЫ EMAIL АШИГЛАХ ТУХАЙ

"Төрийн байгууллага, албан тушаалтан хуульд заасан чиг үүргийнхээ хүрээнд цахим хэлбэрээр харилцахдаа албаны цахим шуудан ашиглана" хэмээн заасан.

**Нийтийн мэдээллийн ил тод
байдлын тухай хуулийн
30.2т зааснаар.**

**ЦАХИМ БАРИМТ
БИЧГИЙН
БАТАЛГААЖИЛТ**

24.4т зааснаар төрийн үйлчилгээний нэгдсэн системээс олгосон давтагдашгүй дугаар бүхий цахим баримт бичиг нь цаасан баримт бичгийн нэгэн адил хүчинтэй

Цахим баримт

LPAW-3QQS-
U4UW-H32C

Цаасан суурьтай баримт

Үл хөдлөх эд
хөрөнгөтэй
эсэх лавлагаа

Хүн, хуулийн этгээдийн цахим хэлбэрээр гаргасан хүсэлт нь тухайн хүн, хуулийн этгээдийг хуульд заасан журмын дагуу таньж баталгаажуулах боломжтой байна.

НИЙТИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН ИЛ ТОД БАЙДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛИЙН 6-Р БҮЛЭГ

- 31 дүгээр зүйлд: нийтийн мэдээллийн дэд бүтэц болон төрийн цахим үйл ажиллагааны тогтолцоо буюу засгийн газрын бүрэн эрхийг тусгаж өгсөн
- 32 дугаар зүйлд: Цахим хөгжил харилцаа холбооны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын чиг үүрэг
- 32 дугаар зүйлийн штрих 1-д Төрийн үйлчилгээний асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын чиг үүрэг.

ХУУЛЬ ЗӨРЧИГЧИД ХҮЛЭЭЛГЭХ ХАРИУЦЛАГА

36 дугаар зүйл

- Энэ хуулийг зөрчсөн албан тушаалтны үйлдэл нь гэмт хэргийн шинжгүй бол Төрийн албаны тухай хууль, эсхүл Хөдөлмөрийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

- Энэ хуулийг зөрчсөн хүн, хуулийн этгээдэд Эрүүгийн хууль, эсхүл Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

ХҮНИЙ ХУВИЙН МЭДЭЭЛЭЛ ХАМГААЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬ

ХУУЛИЙН НЭР ТОМЬЁОНЫ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Хүний
хувийн
мэдээлэл

- Хүний эмзэг мэдээлэл болон эцэг, эхийн нэр
- Өөрийн нэр, төрсөн он сар өдөр, төрсөн газар
- Оршин суугаа газрын хаяг, байршил
- Иргэний бүртгэлийн дугаар
- Хөрөнгө, боловсрол, гишүүнчлэл
- Цахим тодорхойлогч
- Хүнийг шууд болон шууд бусаар тодорхойлох боломжтой бусад мэдээлэл

Хуулиар зохицуулах харилцаа

Энэ хуулиар хүний хувийн мэдээллийг

Цуглуулах,
Боловсруулах,
Ашиглах,
АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫГ хангах-тай
холбогдсон харилцааг зохицуулна

Хүний эмзэг мэдээлэл

- Хувь хүний үндэс, угсаа, шашин шүтлэг, итгэл үнэмшил,
- Арьсны өнгө,
- Генетик, биометрик мэдээлэл
- Цахим гарын үсэг,
- Ял эдэлж байгаа болон ял эдэлсэн эсэх,
- Бэлгийн чиг хандлага, бэлгийн амьдрал

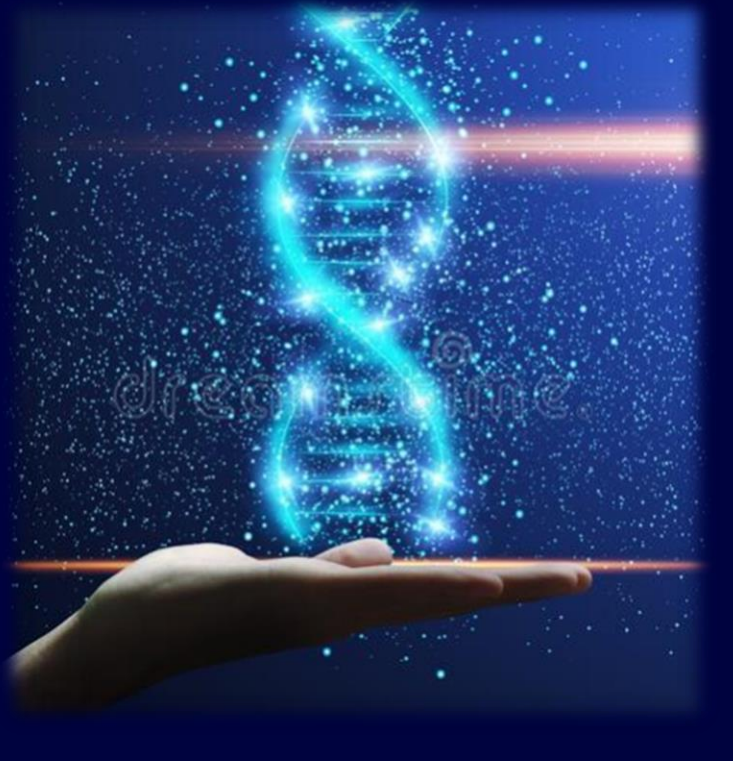

Биометрик мэдээлэл:

- Тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэл, программ хангамжийн тусламжтайгаар хүнийг тодорхойлох боломжтой
- Гарын хурууны хээ,
- Нүдний солонгон бүрхэвч,
- Нүүр царай,
- Дуу хоолой,
- Биеийн хөдөлгөөний онцлог шинж
- Хүний бие махбодтой холбоотой биеийн давхцахгүй өгөгдлийг;

Генетик мэдээлэл

Биологийн сорьцын шинжилгээгээр тогтоосон хүний бие махбод, эрүүл мэнд, өвлөн авсан удамшлын шинж чанарыг илэрхийлсэн дахин давтагдашгүй мэдээллийг хэлнэ.

Төрийн байгууллага дараах тохиолдолд мэдээлэл цуглуулж, боловсруулна:

Мэдээллийн
эзний
зөвшөөрлөөр

Хуульд
заасан
үндэслэлээр

Монгол улсын
олон улсын
гэрээгээр
хүлээсэн үүргээ
биелүүлэх

Гэрээ байгуулах,
байгуулсан
гэрээний
хэрэгжилтийг
хангах

Хуульд заасан
тохиолдолд
хөдөлмөрийн
харилцааны явцад
мэдээлэл хариуцагч
эрхээ эдлэх, үүргээ
биелүүлэх

Мэдээллийн эзний эрх,
хууль ёсны ашиг сонирхлыг
хөндөхгүйгээр хуульд
заасан чиг үүргээ
хэрэгжүүлэх.

Хурууны хээ ашиглах

- ✓ Улсын бүртгэл
- ✓ Сонгогчийн бүртгэл
- ✓ Шүүхийн шинжилгээний явцад
- ✓ Гадаадын иргэд хилээр нэвтрэх
- ✓ УИХ-ын гишүүд цахим төхөөрөмж

- Бусад тохиолдол
- Худалдаа үйлчилгээ
- Гишүүнчлэл
- Банк санхүү гэх мэт

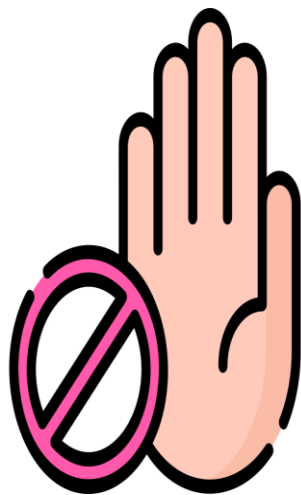

Хуулийн хэрэгжилт

10,863 байгууллагаас 2,464 хурууны хээ бүртгэх зориулалт бүхий систем тоног төхөөрөмж ашиглан 637,024 хэрэглэгчийн хурууны хээ цуглуулсан байсныг устгасан.

Дууны, дүрсний, дуу-дүрсний бичлэгийн систем

**Хориглох тохиолдлууд тодорхой
болгосон**

Ариун цэврийн өрөө, хувцас солих
өрөө, Караоке, зочид буудлын өрөө,
хэвтэн эмчлүүлэх өрөө гэх мэт.

ЦАХИМ ГАРЫН ҮСГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ

Тоон гарын үсэг ашигласнаар гарах эерэг үр дүн:

- ✓ Хүнд суртлыг бууруулах, авлигаас ангид, олон нийтэд нээлттэй төрийн үйлчилгээг нэвтрүүлэхэд чухал үүрэг гүйцэтгэнэ.
- ✓ Төрийн байгууллагуудын цаасны хэрэглээг багасгах
- ✓ Түгжрэлийг бууруулж, иргэдийн цаг хугацааг хэмнэх
- ✓ Төрийн албан хаагчдын ажлын ачааллыг багасгах
- ✓ D-parliament апплейкшнийг ашиглан ард иргэд цахим парламентын хуулийн төсөлд санал, шүүмж өгөхөд тоон гарын үсэг чухал хувь нэмрээ оруулах болно.

Тоон гарын үсэг ашигласнаар гарах эерэг үр дүн:

- ✓ Хүнд суртлыг бууруулах, авлигаас ангид, олон нийтэд нээлттэй төрийн үйлчилгээг нэвтрүүлэхэд чухал үүрэг гүйцэтгэнэ.
- ✓ Төрийн байгууллагуудын цаасны хэрэглээг багасгах
- ✓ Түгжрэлийг бууруулж, иргэдийн цаг хугацааг хэмнэх
- ✓ Төрийн албан хаагчдын ажлын ачааллыг багасгах
- ✓ D-parliament апплейкшнийг ашиглан ард иргэд цахим парламентын хуулийн төсөлд санал, шүүмж өгөхөд тоон гарын үсэг чухал хувь нэмрээ оруулах болно.

ТОКЕН ГЭДЭГ НЬ

тоон гарын үсгийн гэрчилгээг
тээж буй төхөөрөмжийг хэлнэ.

Тоон гарын үсэг нь 3 хэлбэртэй байдаг

- Иргэний үнэмлэхний чип
- G sign гар утасны апп
- Токен

ТООН ГАРЫН ҮСГИЙН АШИГЛАЛТ

- Бүх төрлийн төрийн цахим үйлчилгээ
- Гэрээ, хэлцэл байгуулах
- Банк санхүү, төлбөр тооцоо
- Даатгал, эрүүл мэндийн үйлчилгээ
- Өргөдөл, хүсэлт, зөвшөөрөл, албан бичиг
- Бусад бүх төрлийн цахим сервисүүд

ТООН ГАРЫН ҮСГИЙН ДАВУУ ТАЛ

- ✓ Нууцлал аюулгүй байдал
- ✓ Хялбар үйлчилгээ
- ✓ Цаг хугацаа орон зайнаас үл хамаарна
- ✓ Бичиг хэргийн зардал байхгүй
- ✓ Олон улсад шалгарсан арга зам

**ҮЙЛЧИЛГЭЭ
ҮЗҮҮЛЭХЭД
БАРИМТЛАХ 5
АЛХАМ**

16 Нас хүрсэн хүн тоон гарын үсэг хэрэглэж болно. Тоон гарын үсэг хэрэглэхийн тулд тоон гарын үсгийн гэрчилгээ эзэмшинэ. Гэрчилгээ олгох байгууллага нь Улсын бүртгэлийн байгууллага болон тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч 4 компани байна.

**ҮЙЛЧИЛГЭЭ
ҮЗҮҮЛЭХЭД
БАРИМТЛАХ 5
АЛХАМ**

Tridumkey

ТООН
ГАРЫН
ҮСГИЙГ
ЭЗЭМШИХ
ХУГАЦАА

МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭН,
ХУУЛИЙН ЭТГЭЭД
5 ЖИЛ

ГАДААДЫН ИРГЭНД
ОРШИН СУУХ
ХУГАЦААГААР /3
ЖИЛЭЭС ДЭЭШ
ХУГАЦААГААР ОРШИН
СУУХ БОЛ 3 ЖИЛ/

КИБЕР АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ТУХАЙ

Монгол Улсын мэдээллийн аюулгүй байдал өмнөх байдлын судалгаа

Олон улсын цахилгаан холбооны байгууллага

2020 оны Глобал
кибер аюулгүй
байдлын индексээр
дэлхийд **120**-р байр

Venezuela	27.06	116
Andorra**	26.38	117
Papua New Guinea**	26.33	118
Ecuador	26.3	119
Mongolia	26.2	120
Sierra Leone	25.31	121
State of Palestine	25.18	122
Mozambique	24.18	123

Нэгдсэн үндэстний байгууллага

Цахим хөгжлийн
индексээр дэлхийд
0.6497 оноогоор **92**-р
байр

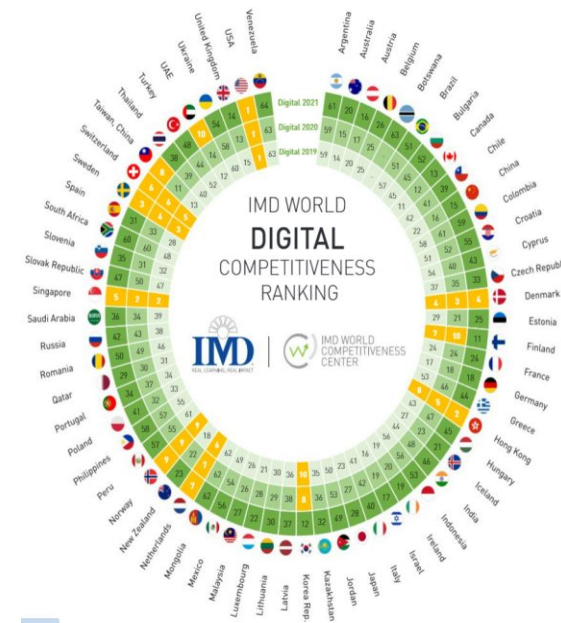
Онлайн үйлчилгээний
индекс - 0.5294

Холбоо харилцааны
дэд бүтцийн индекс -
0.6135

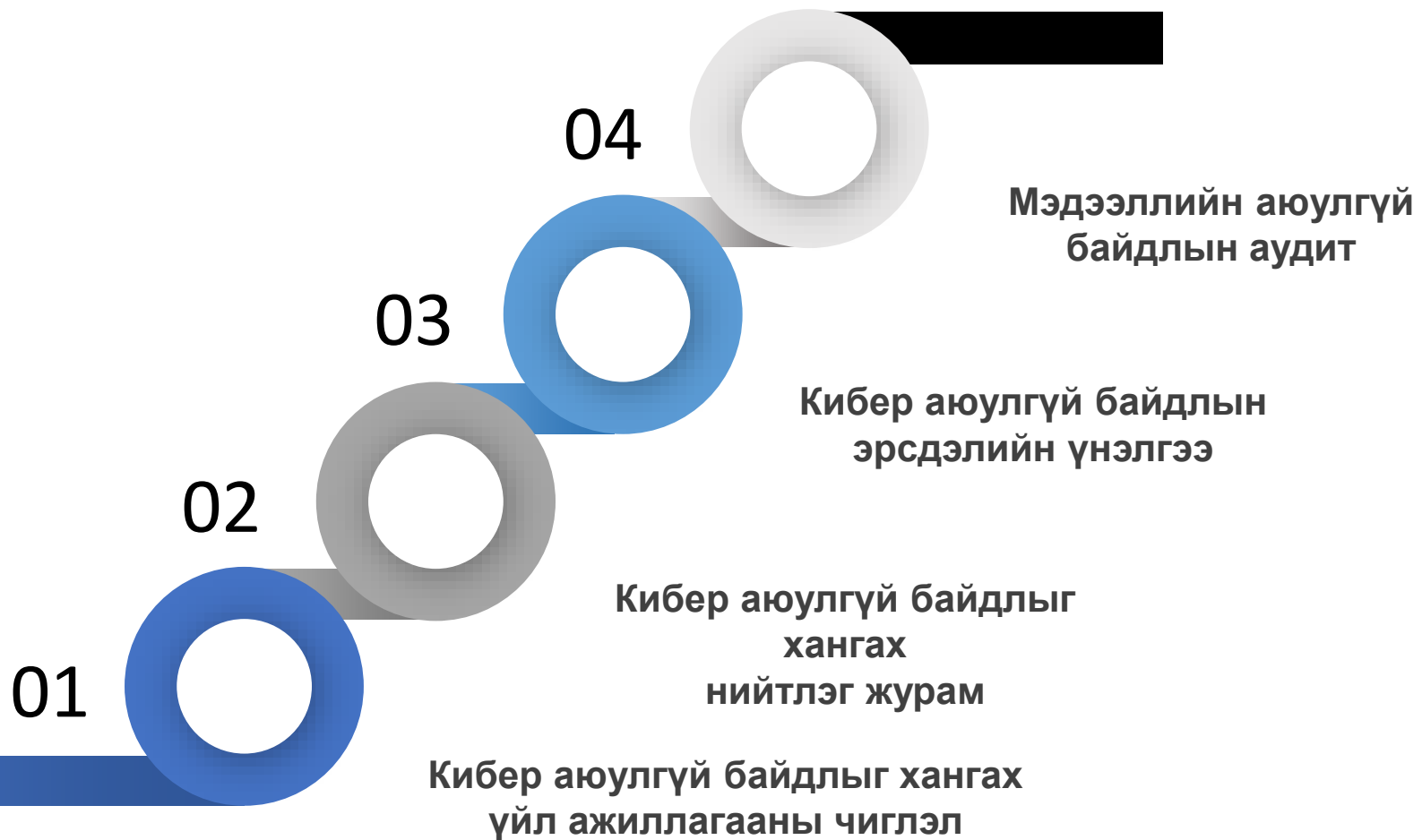
Хүний нөөц- 0.8063

IMD World Competitiveness

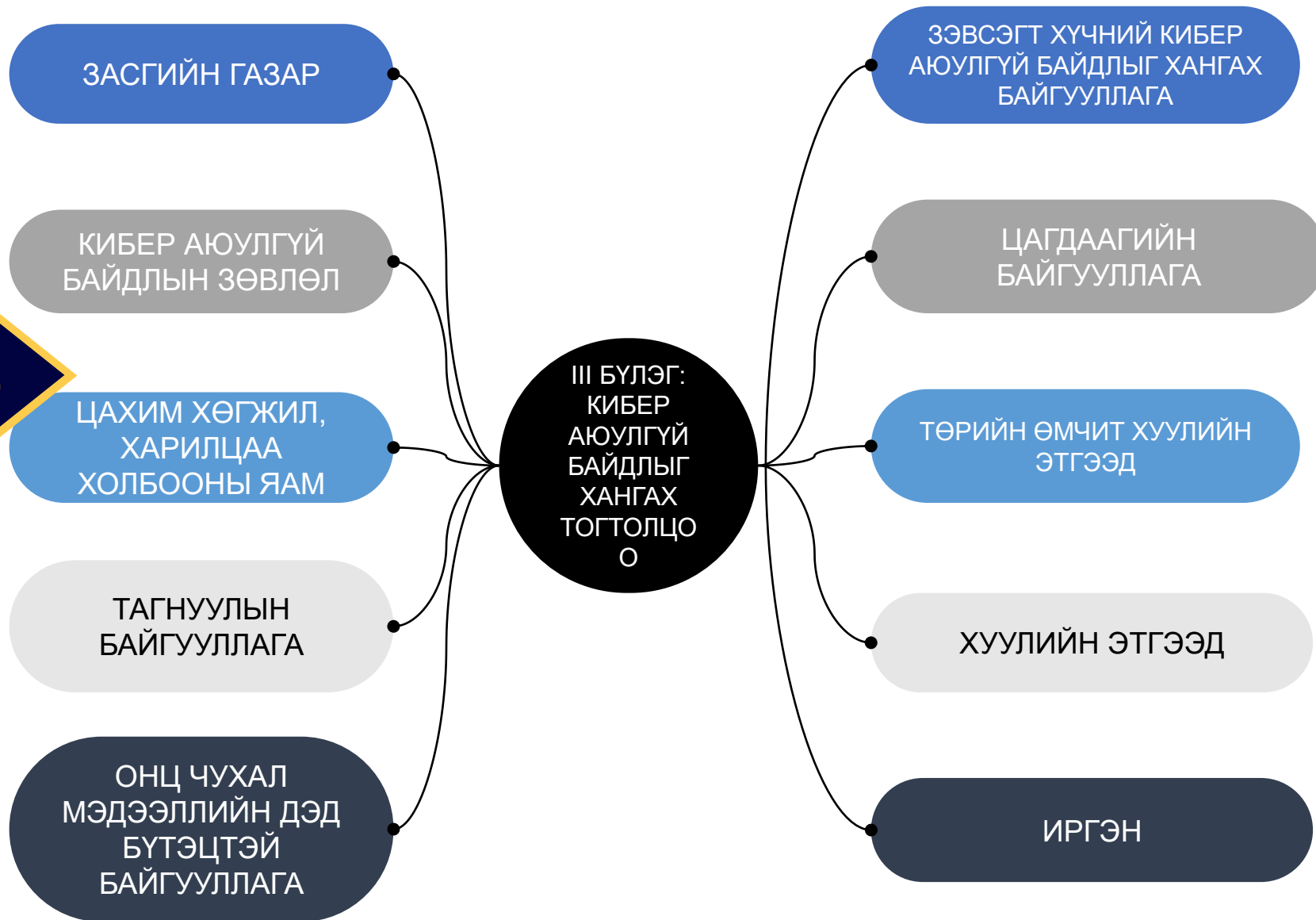
Дэлхийн дижитал
өрсөлдөх чадварын
индексээр 64 орноос
62-р байр

II БҮЛЭГ: КИБЕР АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ

III БҮЛЭГ: КИБЕР АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ТОГТОЛЦОО

КИБЕР ХАЛДЛАГА, ЗӨРЧИЛТЭЙ ТЭМЦЭХ ТӨВ

НИЙТИЙН ТӨВ

ҮНДЭСНИЙ ТӨВ

ЗЭВСЭГТ ХҮЧНИЙ ТӨВ

НИЙТИЙН ТӨВ

Нийтийн төв цахим хөгжил, харилцаа холбооны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын дэргэд ажиллана.

Нийтийн төв дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

- онц чухал мэдээллийн дэд бүтэцтэй төрийн өмчит хуулийн этгээд болон төрийн мэдээллийн нэгдсэн сүлжээнд холбогдсон байгууллагагаас бусад иргэн, хуулийн этгээдийн мэдээллийн систем, мэдээллийн сүлжээнд чиглэсэн кибер халдлага, зөрчлийг илрүүлэх, таслан зогсоох, хариу арга хэмжээ авах, кибер халдлага, зөрчилд өртсөн мэдээллийн системийг нөхөн сэргээхэд дэмжлэг үзүүлэх;
- кибер халдлага, зөрчлийн талаар судалгаа, дүн шинжилгээ хийх, олон нийтэд зөвлөмж, мэдээлэл түгээх;
- кибер халдлага, зөрчилтэй тэмцэх бусад төв болон ижил төрлийн үйл ажиллагаа явуулдаг хуулийн этгээдтэй хамтран ажиллах, мэдээ, мэдээлэл солилцох;
- иргэн, хуулийн этгээдэд кибер халдлага, зөрчлийн талаар зөвлөмж, шаардлага хүргүүлэх.

ҮНДЭСНИЙ ТӨВ

Үндэсний төв тагнуулын байгууллагын бүтцэд ажиллана.

Үндэсний төв дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

- улсын хэмжээнд кибер халдлага, зөрчилтэй тэмцэх төвүүдийн үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах, мэргэжил, арга зүйн туслалцаа үзүүлэх;

- онц чухал мэдээллийн дэд бүтэцтэй төрийн өмчит хуулийн этгээд болон төрийн мэдээллийн нэгдсэн сүлжээнд холбогдсон байгууллагын мэдээллийн системд чиглэсэн кибер халдлага, зөрчлийг илрүүлэх, таслан зогсоох, хариу арга хэмжээ авах, кибер халдлага, зөрчилд өртсөн мэдээллийн системийг нөхөн сэргээхэд дэмжлэг үзүүлэх;

- улсын хэмжээнд кибер халдлага, зөрчлийн мэдээлэлд дүн шинжилгээ хийх, мэдээллийн сан бүрдүүлэх, статистик мэдээлэл, судалгаа гаргах, анхааруулга, зөвлөмж, мэдээлэл түгээх;

- эрхлэх асуудлын хүрээнд Монгол Улсыг төлөөлөн олон улсын болон гадаад улсын ижил төстэй байгууллагуудтай мэдээ, мэдээлэл солилцох, хамтран ажиллах;

- кибер халдлага, зөрчлийн талаар мэдээлэл хүлээн авах, холбогдох байгууллагад шилжүүлэх;

- онц чухал мэдээллийн дэд бүтэцтэй байгууллага, холбогдох бусад байгууллага, албан тушаалтанд кибер халдлага, зөрчлийн талаар зөвлөмж, шаардлага хүргүүлэх;

- улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн кибер халдлага, зөрчлийн талаарх мэдээллийг ангилах, боловсруулах, хариуцсан байгууллагад шилжүүлэх зорилгоор холбогдох байгууллагын төлөөлөл бүхий багийг ажиллуулах.

ЗЭВСЭГТ ХҮЧНИЙ ТӨВ

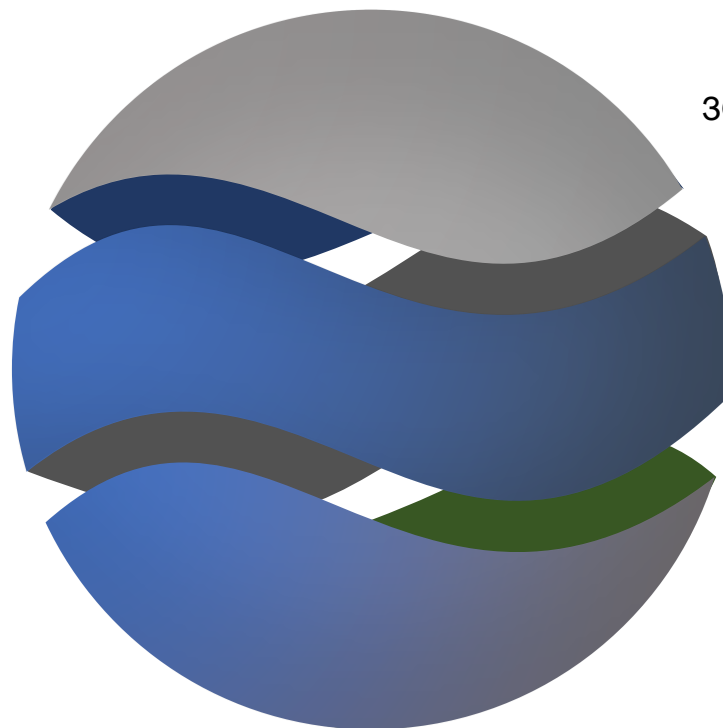

Зэвсэгт хүчний кибер аюулгүй байдлыг хангах байгууллагын бүтцэд Зэвсэгт хүчний төв ажиллана.

Зэвсэгт хүчний төв дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

- батлан хамгаалах салбарын мэдээллийн системд чиглэсэн кибер халдлага, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, илрүүлэх, таслан зогсоох, хариу арга хэмжээ авах, кибер халдлага, зөрчилд өртсөн мэдээллийн системийг нөхөн сэргээх;
- гадны кибер халдлага, түрэмгийллээс хамгаалах үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх;
- гадаад, дотоодын ижил чиг үүрэгтэй байгууллагуудтай мэдээ, мэдээлэл солилцож, хамтран ажиллах;
- батлан хамгаалах салбарын кибер аюулгүй байдлыг хангах зориулалттай техник болон программ хангамжийг шалган баталгаажуулах, дүгнэлт гаргах.

КИБЕР АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ЗӨВЛӨЛ

ЗӨВЛӨЛИЙН ТЭРГҮҮН, ЕРӨНХИЙ САЙД

ДЭД ДАРГА, ЦАХИМ ХӨГЖИЛ, ХАРИЛЦАА
ХОЛБООНЫ САЙД

ДЭД ДАРГА, ТАГНУУЛЫН ЕРӨНХИЙ
ГАЗРЫН ДАРГА

ТООН ГАРЫН ҮСЭГ АШИГЛАСНААР ГАРАХ ЭЕРЭГ ҮР ДҮН:

- ✓ Хүнд суртлыг бууруулах, авлигаас ангид, олон нийтэд нээлттэй төрийн үйлчилгээг нэвтрүүлэхэд чухал үүрэг гүйцэтгэнэ.
- ✓ Төрийн байгууллагуудын цаасны хэрэглээг багасгах
- ✓ Түгжрэлийг бууруулж, иргэдийн цаг хугацааг хэмнэх
- ✓ Төрийн албан хаагчдын ажлын ачааллыг багасгах
- ✓ D-parliament апплейкшнийг ашиглан ард иргэд цахим парламентын хуулийн төсөлд санал, шүүмж өгөхөд тоон гарын үсэг чухал хувь нэмрээ оруулах болно.

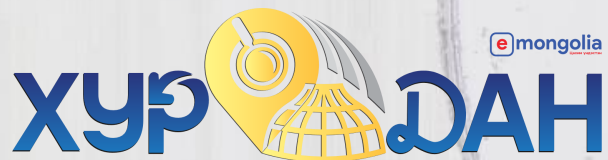

ЦАХИМ УР ЧАДВАРТАЙ ИРГЭН НЬ ЦАХИМ ОРЧНЫ ЭРХ ЗҮЙН ОРЧНЫ ТАЛААР МЭДЛЭГТЭЙ ЦАХИМ ОРЧИНД ДАХЬ АЮУЛГҮЙ БАЙДЛАА ТОДОРХОЙ ХЭМЖЭЭНД ХАМГААЛЖ ЧАДДАГ, ЦАХИМ ОРЧИНООС ӨӨРТ ХАМААРАХ БАТАЛГААТАЙ ЭХ СУРВАЛЖААС МЭДЭЭЛЭЛ, ҮЙЛЧИЛГЭЭГЭЭ АВДАГ ИРГЭН БАЙНА.

ОДОО ТА БҮХЭН ӨӨРСДДӨӨ ХЭРЭГЦЭЭТЭЙ

ТӨРИЙН ЦАХИМ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ
ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗАР

**АНХААРАЛ
ХАНДУУЛСАНД
БАЯРЛАЛАА**